

THE LANKAVATARA SUTRA

A MAHAYANA TEXT

ЛАНКАВАТАРА СУТРА

МАХАЯНА ТЕКСТ

Преведен за пръв път от оригиналния Санскрит-текст
От Дайсец Тейтаро Судзуки
ROUTLEDGE & KEGAN PAUL LTD
Broadway House, 68-74 Carter lane. London, E.C.4
vii

СЪДЪРЖАНИЕ

Глава първа. Равана, царят на Ланка, моли за уроци 3
Глава втора. Колекция на всички дхарми 22
Глава трета. За преходността (impermanency, anika) 118
Глава четвърта. За интуитивно разбиране 182
Глава пета. За извеждането на неизменността на Татхагата 187
Глава шеста. За моментността 190
Глава седма. За преобразуването
Глава осма. За месо-ядството 211
Глава девета. Дхарани 223

ВЪВЕДЕНИЕ

...
I

Класификация на съществата

От гледна точка на Махаяна, съществата се разделят на две основни групи: просветлени и невежи. Първите са наречени Буддхи, включително Бодхисаттвите, Архатите и Пратйекабуддхите, а вторите съставляват всички останали същества под общото означение *bāla* или *bālapṛithagjana* – *bāla* значи ‘неразвит’, или ‘невежа’, а ‘*pṛithagjana*’ – ‘хора различни’ от просветлените, т.е. мнозинството, или хора от ординерен тип, чиито умове са погълнати в преследване на егоистични наслади и несъбудени за смисъла на живота. Този клас е също познат като Сарвасаттва, ‘всички същества’, или сетивните (усещащите) същества. Будите искат да помогнат на невежите, затова е будисткото учение и дисциплина.

Xii

Буда

Всички Будистки учения се разгръщат около концепцията за Буда (Buddhahood). Когато това е адекватно схванато, Будистката философия с всички нейни усложнения и допълнения ще стане прозрачна. Какво е Буда?

Според Махамати, Бодхисаттва-Махасаттва, който е събеседник на Буда в *Ланкаватара (Ланкā)*, Буда е надарен с трансцендентално познание (*praññā*) и велико

състрадателно сърце (*karuṇā*). С познанието си той разбира, че този свят от отделни неща няма реалност, е лишен от его-субстанция (*anātman*) и че в този смисъл той е подобен на *Māyā* или на визуализирано цвете във въздуха. Като такъв той е над категорията на битие и не-битие, декларирано е да е чист (*viśuddha*) и абсолютен (*vivikta*). Но трансценденталната мъдрост на Буддха не винаги пребивава на такава висота, защото бидейки провокирана от неустойима сила, която вътрешно го тласка обратно в сферата на раждането и смъртта, той слиза между нас и живее с нас, които сме невежи и изгубени в тъмнината на страстите (*kleśa*). Нирвана не е последното обиталище на Буддха, нито е просветление. Любов и състрадание са съществените конституенти на себе-природата на Все-знаещия Един (*sarvajña*).

Буда като любов

Любовта на Буда не е нещо его-центрирано. Тя е волева сила, която желае и действа в областта на двойната безеговост, тя е отвъд дуализма на битие и небитие, тя израства от едно сърце на не-различаване, тя се манифестира в поведение на безцелност (*anābhogacaryā*). Великата любов на Татхагата към всички същества (*mahākaruṇā*) никога не престава, докато всяко от тях е щастливо доведено до крайния приют на Нирвана; Буда отказва блаженството на Самādхи, което е постигнал с дълга духовна дисциплина, докато дори само едно същество не е освободено. Татхагата е наистина онзи, който, надарен с всеобхватна любов и състрадание, разглежда всички същества като единствено свое дете. Ако той самият влезе в Нирвана, никакво дело няма да бъде извършено в света, където дискриминациите (*vikalpa*) продължават и доминира множествеността. Затова той отказва да напусне този свят на относителност, всички негови мисли са насочени към невежите и страдащи маси от същества, за които той жертва блаженството на абсолютната реалност и себепоглъщане (*samādhisukhabhūtakotyā vinivārya*).

Майсторски средства

Вътрешната природа на любовта е да изнамира, създава, да приспособява себе си към променливи обстоятелства, и в това любовта на Буддха не е изключение. Той създава постоянно условия за просветление и освобождение на всички сетивни същества. Това е технически известно като изработване на майсторски средства (*upāyakaśālyā*). *Urāya* е плод на Праjña и Каруṇā. Когато Любовта е загрижена за съдбата на невежите, Мъдростта създава мрежа от майсторски средства, чрез които да ги извади от дълбините на океана, наречен Раждане-и-смърт (*samsāra*). Така чрез *Urāya* единността на реалността, в която пребивава просветленият ум на Буда, се превръща в множествеността на частичните съществувания.

Има скъпоценен камък, познат като Маṇi, който е съвършено прозрачен и безцветен в себе си, и точно заради това качество той отразява разнообразието от цветове (*vicitra rūpā*). По същия начин Буддха е представян от съществата по същия начин, по който неговото учение е интерпретирано от тях; т.е. всеки разпознава Буддха и неговото учение съгласно неговата диспозиция (*āśaya*), разбиране (*citta*), предпазсъдъци (*anusāya*), склонности (*adhimukti*), и обстоятелства (*gati*). Буда третира своите същества като експерт-лекар, който третира своите пациенти, страдащи от различни форми на болест. Крайната цел е да ги излекува, но...

Онтология и двойна без-Еговост

Като се има предвид теорията на Само-Ум (*Йогачара*), ние трябва да внимаваме да не разберем този термин психологично. Умът (*citta*) тук не означава нашия индивидуален ум, който е предмет на закона за причиняване (*hetupratyaya*). Абсолютният Ум е отвъд дуалисткото схващане за съществуването, той не принадлежи нито на *Vijñāna*-система (познанието), нито на нашия обективен свят (*vishaya*). Следователно, в *Ланкā* този *Citta* е често описван в онтологични термини.

xxvii

... Да пази собственото си място значи да е единствен и абсолютен: следователно действителността е *Viviktadharmā*, нещо единствено; *Bhūtakoti*, граница на действителността, която сочи към аналогичен способ на мислене...

xxviii

Повечето обикновени изрази, дадени на най-висшата реалност, известна като Чита са *Tathatā* – ‘таквина’ или ‘така-вост’, *Satyata* – ‘състояние на истинност’, *Bhūtātā* – ‘състояние на реалност’, *Dharmadhātu* – ‘област на истина’, *Nirvāna* – постоянното (*nitya*) – тъждественост (*samatā*), Единственият (*advaya*), Прекратяване (*nirodha*), Безформеното (*animitta*), Празнота (*śūnyatā*), и т.н.

От тези описания е смятано за естествено за махаянистите психологически да отричат съществуването на его-душа или его-субстанция в *Ālaya*, и онтологически да настояват, че трагедията на живота произтича от вярата в субстанциалността или завършеността на индивидуалния обект. Първото е технически наречено доктрина на Пудгаланаиратмя, безеговост на лица, а второто – *Dharmanairatmya*, безеговост на неща; едната отрича действителността на его-душа, а другата – на индивидуалния обект.

Повърхностно, това отрицание на *Ātman* в лицата и единичните обекти звучи негативно и непродуктивно по отношение на каквото и да е морално значение. Но когато се разбере какво в последна сметка значи *Cittamātra* (Ум-само) или от *Vivikta-dharma* (Единственост), отрицанията са в плана на относителността и интелектуалността.

Терминът ‘Средният’ (*madhyama*), означавайки ‘средния Път’, не се среща в самата *Ланкā* с изключение на *Sagāthakam* съставката. Но идеята, че истината не се намира в дуалистичния път на интерпретация на съществуването, че тя е отвъд категориите битие и не-битие, е навсякъде подчертана в *Ланкā*. Всъщност, можем да кажем, че един от главните тезиси на *Ланкā*, е да установи Абсолюта, който прави света на особено възможно, но който не може да се схване чрез битие и небитие (*astināstitva*). Този Абсолют е Средният Път на школата Мадхьямика.

xxix

Недостижимст

Това превъзможване на всички форми на дуализъм, колкото и различно да може да се изрази, дали като битие, или не-битие, или като единичност и множественост, или като това и онова, или като причиняване и не-причиняване, или като форма и не-форма, или като твърдение и отрицание, или като Самсара и Нирвана, или като невежество и знание, или като работи и не-работа, или като добро и зло, или като чистота и осквернение, или като личност и не-личност, или като светски и супер-светски, до безкрайност- това трансцендиране отвъд света на опозициите и контрастите, конституира една от най-значителните мисли на Махаяна. Няма нищо реално, докато ние оставаме заплетени в кълбото на относителността, и нашите страдания никога няма да имат край. Ние трябва да се стараем следователно да се съобразяваме с действителността, но тя не е нещо напълно самостоятелно. Защото в този случай ни един от нас не ще бъде способен да има дори поглед към него, а ако го получи, то ще се превърне в нещо, което стои

в противоположност на този свят на относителността, което значи загуба на обособеност, т.е. самотното съставлява част от този свят.

Така, според Будистката философия, действителността трябва бъде схваната в този свят и от този свят, защото тя е това, “отвъд което има също отсам”. Ланка го сравнява с луна във вода или цвете в огледало. То е вътре и все пак вън, вън и все пак вътре. Този аспект на действителността е описан както ‘недостъпен’ или ‘недостижим’ (anupalabdha). И точно защото е недостъпен в свят на особености, той от гледна точка на света е както сън, както мираж, и т.н. Най-тънкото отношение на реалността към света е отвъд описание, неговите тайни са достъпни само на онзи, който го е наистина реализирал в себе си посредством благородната мъдрост (dryajndna или prajnd). Тази реализация е също вид знание, макар и различно от онова, което обикновено е познато с това име.

Епистемология

Без теория на познанието, следователно, Махаяна философията става неразбираема. Ланка е напълно

xxx

изрична в приемането на две форми на знание: едната се състои в схващането на абсолютното или влизането в областта на “само-Ум”, а другата – в разбиране на съществуването в неговия дуалистичен аспект, в който логиката доминира и Vijñanas са активни. Втората е означена като различаване (vikalpa) в Ланка, а първата - трансцендентна мъдрост или знание (prajna). Различаването на тези две форми на знание е важно повече от всичко в Будистката философия.

Ланка е решително пристрастена към използването на Aryajñana вместо Prajna, макар че второто се използва още от ранните дни на Будизма. Aryajñana, благородна мъдрост, е обикновено съединена с Pratyatma, вътрешна същност, сочейки, че тази благородна, висша мъдрост е умствена функция, която работи в дълбочините на нашето същество. Тъй като е свързана с най-висшата действителност или окончателната истина на неща, тя не е повърхностно знание, което се занимава с отделни обекти и техните отношения. Това е интуитивно разбиране, което, прониквайки през повърхността на съществуващото, вижда в това, което е в корена на всичко, логично и онтологично.

Ланка не се уморява да втъпява на своите читатели значението на това разбиране в постижението на духовна свобода; защото това разбиране е фундаментална интуиция в истината на Само-ум и съставлява Будисткото просветление, с което наистина започва религиозния живот на Бодхисаттва.

Това трансцендентално познание (Jnana) се назовава различно в Ланка. То е Pravicyabuddhi, т.е. инсайт, фиксиран в последната основа на съществуването. То е Svabuddhi, родено в себе си; Nirabhasa, или Anabhasa (безобразност), отвъд всички форми на сетивност; Nirvikalpa, отвъд различаването, означаващо каже пряко емпирично знание преди анализът да е започнал в каквато и да било форма; което следователно не е ни най-малко изразимо посредством думите (vac или guta). Събуждането на висше знание (anuttarasamyaksambodhi) е темата на Prajnaparamita-сутри, но в Ланка тежестта на дискурса е поставена върху реализацията посредством Aryajñana на последната действителност, която е Ум. С това психологично ударение, така специфично за Ланка,

xxxі

тази сутра заема уникална позиция в Махаяна литературата.

Знанието, което е противоположно на Prajna или Aryajñana е Vikalpabuddhi, или просто Vikalpa, което съм превел като ‘discrimination’ (различаване). Това относителното знание, работещо в плана на дуализма, то може да се нарече принцип на дихотомия, чрез който става възможно съждението. За нас съществуването е разделено винаги на двойки понятия, тезис и антитезис, битие и небитие, постоянно и непостоянно, Нирвана

и Самсара, раждане и смърт, създава и създадено, това и онова, Аз и не-Аз, по желание. Това се дължи на работата на Vikalpa. Lakshana, (формите) на съществуване, така представени пред нас, не са неговата истинска природа, а е нашата собствена мисловна-конструкция (vijñapti); но нашият Buddhi, който търси множествености, не успява да разбере този факт и ни кара да вземаме явленията като действителности. Като резултат, светът, в който се озоваваме да живеем, престава да бъде това, което е в своята същност; защото е такъв, какъвто сме го конструирали по силата на своето невежество и различаване. Реалното ни убягва, истината се изплъзва от нашето схващане, лъжливи възгледи се трупат, погрешни съждения не спират да трупат сложности върху сложности. Енергията на нагласата, (vasana) така създадена, напълно блокира Alayavijñana, и Alaya (Абсолютното) е завинаги неспособно да освободи себе си от тези бреме. Вечно-то преселение без цел трябва да бъде нашата съдба.

Двойствената Истина (satya)

Различието между най-висшата истина (paramartha-satya) и конвенционалната истина (samvriti-satya) не е явно експлицирано в Ланка, но понякога се правят намеци за това; и е казано, че фиктивното различаване принадлежи на конвенционализма (р.131,1,3). Другата дума за conventionalism е Vyavahara, свет-ски опит, според който говорим за неща родени и разрушени, и също как, какво, къде, и т.н. на съществуващото. Този вид знание не ни помага да има проницателност в дълбочините на битието...

ГЛАВА ВТОРА. КОЛЕКЦИЯ НА ВСИЧКИ ДХАРМИ

23

II

В това време Махамати Бодхисаттва-Махасаттва, възхвалявайки Блажения със стихове като тези, се представи с името си на Блажения.

9. Аз съм Махамати, Блажени, и съм опитен в Махаяна. Желая да задам сто и осем въпроса на Онзи, който е непнадминат в красноречието.

10. Чул неговите думи, Буда, най-добрия познавач на света, оглеждайки цялото събрание, каза на сина на Сугата:

11. Питайте ме, синове на Победоносния, и Махамати, питай, и Аз ще ви наставлявам в само-реализацията.

В този момент Махамати Бодхисаттва-Махасаттва, който получи от Блажения благоприятната възможност да говори, се просна в краката на Блажения и запита:

(24)12. Как може някой да бъде изчистен от лъжливо мислене? Откъде възниква това? Как може да се възприемат грешките? Откъде възникват те?

13. Откъде идват земите, преобразуванията, явленията и философите? За какво е състоянието на без-образност, градациите, и откъде са синовете на Победоносния?

14. Къде е пътят на освобождението? Кой е в робство? Чрез какво се откупва той? Какво е менталното? Състоянието на онзи, който практикува медитациите? Какво е тройната колесница?

15. Какво е роденото от причиняване? Какво е следствие? Какво е причина [или това, което действа]? Откъде идва учението за двойствеността? Откъде възниква тя?

24

16. За какво е успокоителното упражняване на на безформеност? И това на пълно угасване? За какво е угасяването на мислите? И какъв е пробуденият?

17. Как възниква действието? Какво представлява поведението на онези, които носят тела! Какво представлява [този] видим [свят]? Какво са условията? Откъде са етапите!

18. Кое е това, което преминава отвъд това тройно съществуване? Какво е обиталището? Какво е тялото? Къде възниква онова, което се удържа? Откъде идва синът на Буда!

19. Кой достига психичните способности, изкуствата на аз-а, Самадхи? Как се успокоява ума? Моля Ви кажете ми, О, Бикоподобни Победителю?

20. Какво е Алая? И какво е Мановиджняна? (25) Как възниква видимия [свят]? Как престава да бъде видим?

21. Откъде идват семействата и не-семействата? (подобните и неподобните)? Какво е значи Само-Ум? Установяването на характеристиките? И откъде следва [учението за] без-еговостта?

22. Защо няма битие? Какъв вид учение е в съгласие с обикновеното мислене? Как може да се откажем от етернализма (Stisvata-darshana) и нихилизма (uccheda-darshana)?

23. Как се получава така, че Вие не се отличавате от философите, що се отнася до явленията? Кажете ми, как възниква учението на Нияя-школата? Неговото бъдеще?

24. Какво се означава с празнота? Какво разбирате Вие под моментално разрушение? Откъде идва Утробата! И откъде идва устойчивостта на света?

25. Защо светът е подобен на видение и сън? По какъв начин той прилича на града на Гандарвите? Защо на него трябва да се гледа като на мираж, или както луна, отразена във водата? Моля ви, кажете ми.

26. Какво са елементите на просветлението? Откъде са конституентите на просветлението? И как реалистичният възглед за съществуването (bhavadrishti) ги обяснява?

25

27. Какво се има предвид под това, светът да е отвъд раждане и смърт? Или да е като цвете във въздуха? Как Вие го разбирате? Защо го разглеждате като неизказуемо?

28. Как той е неподлежащ на различаване? По какъв начин той е като небето? Колко типа същност има? Колко разнороден е Умът? Колко вида съвършенство (Paramita) има?

29. Откъде е градацията на етапите? Какво е състоянието на без-образност? (26) Откъде следва двойствената без-еговост? Как се изчистваме от [пречката на] знанието?

30. От колко видове е знанието (jndna)? О Водачо! Колко са моралните правила? И формите на битие? Откъде са породите от злато, скъпоценности и перла?

31. От къде се ражда речта? Откъде са различните битиета? Откъде се появяват науките и изкуствата? И от кого те се манифестират?

32. От колко типове са гатхите (поезията)? Какво е проза? Какво е ритъм? От колко типове е разсъждението и тълкуването?

33. Колко вида храна и напитки има? Откъде възниква сексуалното желание? Откъде са кралете, монарси, и владетелите на провинции?

34. Как кралят защитава своето кралство? От колко вида са райските същества? Откъде са земята, звездите, съзвездията, луната и слънцето?

35. Колко видовете на освобождение има? На Йога? Колко вида монашество? И какво са майсторите?

36. Колко видове пробуждане има? И колко много са Джатака-разказите? Колко много-бройни са злите същества? Колко многобройни са еретиците?

37. Какво значи [учението], че няма нищо, освен мисловни конструкции? Моля ви, кажете ми, Най-красноречиви!

(27) 38. Откъде идват облаците в небето? Вятъра ? Какво означава спомняне? Мъдрост (medha)? Откъде 26

са дърветата и лозята? Моля Ви, кажете ми, Господарю на тройния свят?

39. Откъде се вземат конете, слоновете и елените? Защо има глупаци и подли хора? Моля ви, кажете ми, Колесничарю на Ума?

40. За какво са споменати шестте сезона? Какво се разбира под Ischantika [този, който е без Буда-природа]? Моля Ви, кажете ми, откъде се ражда мъжа? Жената? Хермафродита?

41. Как човек изостава в упражненията по Йога? Как човек напредва в тях? Колко упражнения има? И как хората се съхраняват чрез тях? Моля ви, кажете ми.

42. Съществата идват на бял свят по различни начини, какви са специфичните им характеристики и форми? Как се придобива изобилие в богатството? Моля Ви, кажете ми, Вие, творещ като небето?

43. Откъде е фамилията Шака? И единствения, роден от Ikshvaku? Откъде е Риши, Дълго-Покаянието? Какво е казано от него?

44. Как Вие действате така видимо навсякъде във всяка земя, обкръжен от такива Бодхисатви с толкова различни имена и форми?

45. Откъде се вземат месоядните видове, които ядат месо?

46. Защо планетите са оформени като луната, слънцето, връх Шумеру, лотоса, swatika, и лъва? Моля Ви, кажете ми.

(28) 47. Защо световите са оформени като обръната шапковидна мрежа на Индра, композирана от всички видове скъпоценности? Моля Ви, кажете ми защо?

48. Защо световите са оформени във формата на лютня или барабан? Както различни цветя и плодове? Като слънцето и луната, които са така неопетнени? Моля Ви, кажете ми.

49. Откъде са Будите на Преобразуването? Откъде са Будите на Зрелостта [или Възнаграждението]? Откъде са Будите, дарени с трансцендентно знание за същността? Моля кажете ми.

27

50. Защо не се постига просветление в света на желанието? Моля Ви, кажете ми. Какво е значението на вашето просветление в Аканишта чрез отказ от всички страсти?

51. След като си отида, кой ще бъде поддръжника на дисциплината [или Учението, sasana]? Колко дълго продължава учението?

52. Колко типове установени истини има? И колко вида философски възгледи? Откъде е моралът? И какво съставлява да бъдеш Бикшу? Моля, кажете ми.

53. Какво се разбира под състояние на отвращение [или обръщане назад]? Откъде е състоянието на без-образност, [което е постигнато] от Пратйекабудите, Бодхисатвите и Учениците?

54. От кого психичните сили на този свят са достигнати? Какви са свръх-световите сили? С какви средства умът влиза в седемте етапа? Моля Ви, кажете ми.

55. Колко видовете на Братство има? И как несъгласието идва в Братството? Откъде произлизат леченията на съществата? Моля Ви, кажете ми.

(29) 56. Вие казвате, че сте всред Будите Кашяпа, Кракуеханда и Канакамуни. Кажете ми защо така, О Велики Мъдрецо?

57. Откъде е учението това, че няма его-душа в съществата? Откъде е учението за вечността, и за аниhilацията? Защо Вие не обявявате навсякъде учението за само-Ум като истината?

58. Какво се разбира под 'гората на мъже и жени'? А от 'гората на Каритаки и Амали'? Откъде са планините Калиша, Чакравида и Ваджрасамхана?

59. Между тези, откъде са планините, украсени с различни типове скъпоценности и пълни с Биши и Гандхарви? Моля Ви, кажете ми.

60. Чул това, [което съставлява] чудесното учение на Махаяна и сърцевината на Будите, Великият Герой, Буда, Превъзходящия всички в Знанието на Света, [заговори така]:

28

61. Много добре! Много добре! О Махапраджня Махамати! Чуй добре, аз ще ви говоря по зададените въпроси.

III

Ще ви дам обяснение на твърденията, О синко, слушайте ме, за сто и осемте твърдения, както са разказани от Будите.

35

V

Отново, Махамати, има седем вида само-природа: множество (samudaya), битие (Ithdva), характеристики (lakshana), елементи (mahabhvta), причинност (hetu), условност (pratyaya), и съвършенство (ntshpati). 1

VI

Отново, Махамати, има седем вида на първи principle [или най-висока действителност, paramartha]: светът на мисълта (dttā-gocara), светът на знанието (jnana), света на свръх-знанието (prañna-), света на дуалистичните възгледи (dristi-), света отвъд дуалистичните възгледи, света отвъд Бодхисатва-степените, и светът, където Татхагата достига своята самореализация.

1 Това, какво точно значат тези понятия взети като само-природа (svabhava), е трудно да се определи, доколкото касае Ланкаватара.

2 Седемте принципа или действителности не са обяснени в текста. Но ние можем да твърдим, че те са така много различни вида Парамартха, както в случая на Свабхава, разглеждани от различни школи на будистката философия.

36

(40) Махамати, това е само-природата, първият принцип, същността, която съставлява битието на Татхагатите, Архатите, Напълно-Просветлените Същества от миналото, сегашното и бъдещето, чрез която, усъвършенствувайки съществата от този свят и на света отвъд този, те, посредством благородното око на трансцендентната мъдрост, влизат в различните фази на съществуване, индивидуално и общо, и ги установяват. И каквото по този начин е установено от тях, не бива да се бърка с погрешните учения, обикновено поддържани от философите.

Махамати, какви са тези погрешни учения, приемани обикновено от философите? [Тяхната грешка е в това], че те не разпознават обективния свят като само-Ум, което е погрешно разграничение; и, неразбирайки природата на Виджняна (познанията), които са не повече от манифестации на Ума, като простодушни същества, каквито те са, вярват в два дуализма на битие и не-битие, където има само една природа и един принцип.

Отново, Махамати, моето учение се състои в прекратяване на страданието, възникващо от различаванията в тройнсветния свят; в прекратяването на невежеството, желанието, делото и причинността; и в съзнаването, че обективният свят, като видение, е манифестацията на Ума.

VII

37

Ако пак, Махамати, нещо произлиза от нищо и има поява на познания (Vijnanas) на основание на комбиниране на трите произвеждащи следствия причини, можем да кажем същото за не-съществуващо нещо, например че на костенурка ѝ пораства козина, или пясъците произвеждат масло. [Тъй като това е невъзможно], това твърдение е безполезно, защото не утвърждава нищо. И, Махамати, от това следва, че делото, работата, и причината [за която говорят], ще бъде безполезно, и това важи за тяхното отнасяне към битието и не-битието. Махамати, когато те спорят, че има комбинация на трите ефект-производящи причини, те правят това по принципа на причината и следствието

[което значи, по принципа, че нещо възниква от нещо, а не от нищо]; и така има [такива неща като] минало, сегашно и бъдеще, и битие и не-битие.

...

38

че тяло, собственост, и обиталище са обективации на Алаявиджняна, което е по своята същност отвъд [дуализма на] субект и обект; че състоянието на без-образност, което е в съгласие с пробуждането на Ума, не е досегаемо от такива промени като възникване, пребиваване и разрушение.

39

VIII

Разбирайки, че тройното съществуване е плод на енергията на нагласата на погрешно различаване и на лъжливо разсъждение, които текат от незапомнени времена, и мислейки за състоянието на Пробуденост, което е без-образно и неродено, [Бодхисаттва] ще стигне дълбока свързаност с благородната истина на само-реализацията, ще стане свършен господар на своя собствен ум, ще ръководи себе си без усилие, ще бъде както скъпоценен камък, отразяващ разнообразието от цветове, ще бъдете способен да приеме тялото на преобразуването, ще е способен да влезе в умовете на всички същества, и, поради твърдо убеждение в истината на само-Ума, чрез постепенно издигане по етапите, ще се установи в състоянието на Буда (Buddhahood). Следователно, Махамати, нека Бодхисаттва-Махасаттва бъде добре дисциплиниран в само-реализацията.

IX

42

...

102. Те са нито различни нито не-различни: отношението е като това между океана и неговите вълни. Така са седемте познания (Виджняна), свързан с Чита (ума).

107. Разнообразия на цвят както например, тъмно-син, и т.н., са дадени на нашето познание (Vijñāna). Кажете ми, Велики Мъдрецо, как тези разнообразия на цвят са както вълни [на океана]?

108. Няма такива разнообразия на цвят във вълните; само е за простодушния Citta е се развива по отношение на формата.

44

118. Кой подрежда цветове, за да направи картина, Аз уча. Картината не е в цветовете, нито в брезента, нито в чинията;

119. За да е привлекателна за всички същества, картината се представя в цветовете. Каквото уча, преминава отвъд границите, защото истината (tattva) е отвъд думите.

120. Установявайки себе си в Дхарма, Аз проповядвам истината за Йогите. Истината е състояние на само-реализация и е отвъд категориите на дискриминация.

121. Аз уча синовете на Победоносните; учението не е за невежите. Което е видно като множествено, е видение на несъществуващо.

122. Учението е по този начин различно дадено, подлежи на превръщане; (49) учението не учи на нищо, ако не е по същество, във всеки случай.

123. Според природата на болестта, лечителят дава нейното лекарство; така Будите учат съществата според техните умове.

124. Това наистина не е умствена област, достижима от философите и учениците; казаното от водачите е областта на само-реализацията.

46

XII

47

...

(52) Заешките рога нито са, нито не са; никакво различаващо определение не може да се направи относно тях. Така е, Махамати, на които нито битие, нито небитие могат да се припишат; няма различаване относно тях!

Отново, Махамати, онези кой имат превъзходни битие и небитие, не повече питат мисълта това, че заека няма рога; за те никога мислят това, че заека няма рога поради взаимно препращане, нито прави те мислят това, че бика има рога тъй като каква окончателна субстанция получат въпреки това ежеминутна анализа на рогата продължат дори на най-тънката частица известна като атом: [това е,] държавата в кой благородният мъдрец е реализиран битие и небитие.

В това време Махамати Бодхисаттва-Махасаттва каза това на Блажения: по този начин ли, Блажени, виждайки как се прави различаването, ние отнасяме това към не-появата на различаване и заключаваме, че рогата не съществуват !

Блаженият каза: Не, наистина, Махамати, несъществуването на рогата няма отношение към не-появата на различаване (на рога). Защо това е така? Защото има различаване (определение) благодарение на идеята за рогата. Наистина, в зависимост от идеята за рогата, Махамати, се появява различаването. И поради тази зависимост на различаването от идеята за рогата, Махамати, и поради това отношение на зависимост и встрани от различаващото ануапауа отношение, се говори за не-съществуването на заешките рога, определено не поради отнасянето [към рогата на бика]. Ако отново, Махамати, различаването е различно (апуа) от заешките рога, (53) то няма да се състои поради рогата [и следователно едното не е различно от другото]; но ако то не е различно (апауа), има различаване, поради рогата [и следователно

едното е различно от другото]....

Отново, Махамати, има други философи, засегнати от погрешни възгледи, привързани към такава понятия като форма, причина и фигура; не напълно разбирайки природата на пространството, и виждайки, че пространство е отделено от формата, те различават техните отделни съществувания. Но, Махамати, пространството е форма, и, Махамати, когато пространството прониква във формата, формата е пространство. За да установят отношение на поддържащо и поддържано, Махамати, те получават отделяне на двете, пространството и формата. Махамати, когато елементите започват да развиват [свят] те са различни едно от друго; те не пребивават в пространството, и пространството не е несъществуващо в тях.

Същото е със заешките рога, Махамати, чието не-съществуване се твърди по отношение на рогата на бика. Но, Махамати, когато бичите рога се анализират до техните най-малки атоми, които на свой ред се анализират по-нататък, няма в края на краищата нищо, известно като атоми. Не-съществуването на какво трябва да се твърди по отношение на какво? Що се отнася до другите неща, също, тези обосновавания от отнасяне (54) не е вярно.

49

XIII

...

127. Дълго и късо, и т.н., съществуват взаимно свързани; когато се твърди съществуване, има не-съществуване, и когато се твърди не-съществуване, има съществуване.

128. Анализирани до равнището на атомите, наистина няма форми за различаване като такива; това, което може да се установи, е [истината за] Само-Ума, която не се приема от онези, които поддържат погрешни възгледи.

129. Това не принадлежи на областта на теоретичите, нито на тази на Sravaka (адептите); (55) Будите отварят пътя на само-реализацията.

XIV

В това време отново, Махамати, Бодхисаттва-Махасаттва отпрати молба към Блажения относно очистването на потока, който произхожда от разпознаването на обективен свят който е от самия Ум, казвайки: Как, О Блажени, потокът, който възниква от визията на на външен свят, се пречиства така, че светът се разпознава като Ум? Е ли очистването незабавно или постепенно?

Блаженият отговори: Потокът, който се появява от признаването на външен свят, който е от Ума, е постепенно очистван, а не незабавно. Махамати, това е като плод на амра, който зрее постепенно, а не внезапно...

51

XV

По-нататък, Махамати, лъжливи въображения възникват от придържането към представата на относителност. Да илюстрирам: когато вълшебникът, зависим от трева, (57) гора, храсти, и пълзящи растения, упражнява своето изкуство, всички същества и форми заемат форма, създават се магически хора, надарени с индивидуалност и материално тяло, и те са различно и интересно различени. Докато те манифестират себе си, Махамати, в тях няма субстанциалност. По подобен начин, Махамати, базирани върху относителността, погрешното въображение разпознава разнообразие от явления, различавани от различаващия ум.

52

Отново Махамати, Дхармата-Буда е необусловен, свободен от условия, няма нищо общо с всички дела, чувства и мерки, и не принадлежи на света на невежите, шраваките, пратйекабудите и философите, които винаги се придържат към представата за личност. Поради това, Махамати, вие би трябвало да дисциплинирате себе си по превъзходния и издигнат път към самореализация; (58) вие трябва да стоите далеч от признават действителността на външния свят независимо от Ума

53

XVII

Тогава Махамати Бодхисаттва-Махасаттва каза това на Блажения: Според учението на Блажения, вечното-немислимо е висше условие за самореализация, и най-висша реалност. Сега, философите също така не говорят ли за творческия агент, който е и вечно-немислимо?

Блаженият отговори: Не, Махамати, вечно-немислимото, което имат предвид философите като характеристика на техния творец е несъстоятелно. Защо? Защото, Махамати, вечно-немислимото на философите не е в съгласие с идеята за (вечна причина... (60)

...

54

Но, Махамати, моята най-висша реалност е вечно-немислима, тъй като е в съгласие с идеята за причина и е отвъд съществуване и не-съществуване...; защото няма отношение към битие и небитие, това не е създател;... Следователно, Махамати, това не е същото като вечното на философите; вечно-немислимото на Татхагатите е таквината (таковостта), реализирана от благородната мъдрост в самите тях.

55

XIX

Махамати, съгласно учението на Татхагатите от миналото, настоящето и бъдещето, всички неща са неродени. Защо? Защото те нямат реалност, бидейки манифестации на Ума, и, Махамати, тъй като те не са родени от битие и небитие, те са неродени. Махамати, всички неща са като рога на заек, кон, магаре или камила, но невежите и простоумните, които са предадени на техните лъжливи и погрешни въображения, отличават 56

неща, където ги няма; следователно, всички неща са неродени. Че всички неща са в тяхната себе-природа неродени, Махамати, спада към областта на себе-реализацията, достигана от благородната мъдрост, и ни спада вътрешно към областта на дуалистичното различаване, поддържано от невежите и простоумните. Себе-природата и характеристиките на тялото, собствеността, и обиталището, се развиват, когато Алаявиджняна (съкровищницата на паметта) се приема от невежите като схващаща и схващано; и тогава те из-паднат в дуалистичния възглед за съществуването, където те разпознават възникването, пребиваването и изчезването, вярвайки в идеята, че всички неща са родени и субект на различаване като битие и небитие. (63) Следователно, Махамати, ти трябва да се дисциплинираш в това [в себе-реализацията].

59

...

XXIII

...

60

...

Сега, Махамати, какво е съвършено познание? То се реализира, когато отделим настрана различаващите понятия за форма, реалност и характер; то е вътрешна реализация от благородната мъдрост. Това (68) перфектно познание, Махамати, е същността на Татхагата-гарбха.

62

XXV

63

Отново, Махамати, под утвърждаване на философски възгледи, които са несъществуващи [т.е. неверни], се разбира, че в скандхите, дхату и аятаните [някои философи] намират съществуването на его, битие, душа, живо същество, хранител, или дух. Това е, Махамати, твърдение в някои философски възгледи, които са несъществуващи [т.е. неверни].

...

65

XXVII

(74) Благородният каза: Празнота, празнота! Махамати, това е термин, чиято себе-природа е лъжливо въображение. Поради привързаността към фалшиво въображение, Махамати, ние нямаме представа от празнота, не-раждане, не-дуалност, и отсъствие на себе-природа. Накратко, Махамати, има седем вида празнота: (1) празнота на индивидуалните белези (lakshana), (2) празнота на себе-природата (vhasvabhava), (3) празнота на не-действието (aprakarita), (4) празнота на действието 66

(prakarita), (5) празнота на нещата като непредидируеми (nirabhilapita), (6) празнота в нейния най-висш смисъл като последна реалност, реализуема само с благородната мъдрост, и (7) празнота на съвместността (itaretara), която е седмата.

Махамати, какво тогава е празнотата на индивидуалните белези? Тя е това, че нещата нямат [такива отличаващи] белези на индивидуалност и всеобщност. Вземайки под внимание взаимната зависимост и натрупването, [нещата са считани за действителни], но когато те са по-нататък изследвани и анализирани, Махамати, те са несъществуващи, и неопределими по индивидуалност и всеобщност; и защото така никакви идеи като свое, друго, или двете, не важат, Махамати, индивидуалните белези вече не се получават. Така се казва, че всички неща са празни, що се отнася до техните собствени белези.

Отново, Махамати, какво означава празнота на собствената природа? Махамати, тя е това, че всички неща в тяхната само-природа са неродени, оттук празнотата на само-природата, и затова е казано, че тези неща са празни в тяхната само-природа.

Отново, Махамати, какво означава празнотата на не-действието? Тя е това, че Скандхите са самата Нирвана и няма действия, извършвани в тях от самото начало. Затова се говори за празнотата на не-действието.

(75) Отново, Махамати, какво означава празнота на функционирането? Тя е това, че Скандхите са лишени от его и неговите атрибути, и продължават да функционират, когато има взаимна връзка на причина и действие. В този смисъл се говори за празнота на функционирането.

Отново, Махамати, какво означава празнота на нещата в смисъл, че те са неопределими с предикат? Тя е това, че природата на лъжливото въображение не е изразима, оттук празнотата на всички неща в смисъл на тяхната неопределимост. Така се говори за празнота на неопределимостта.

Отново, Махамати, какво означава празнота в нейния най-висш смисъл на висша реалност, постижима с благородна мъдрост? Тя е това, че с постигането на вътрешна реализация чрез благородна мъдрост няма следа от навик-енергията (енергият на нагласата), произведена от всички погрешни схващания [от безначално минало].

67

Така се говори за най-висшата празнота на окончателната действителност, постижима чрез благородна мъдрост.

Отново, Махамати, какво означава празнота на взаимното [не-съществуване]? Означава: когато нещо отсъства тук, се казва, че е празно там. Например, Махамати, в лекционната зала на Мригарама няма слонове, няма бикове, няма овце, но що се отнася до Бхикшу (Bhikshu), мога да кажа, че залата не е празна от тях; тя е празна само що се отнася до тях [животните]. И така, Махамати, не че залата е празна по своите собствени характеристики, нито че Bhikshu са празни от своята Бхикшу-вост, нито това, че в някои други места също няма слонове, бикове и овце. Махамати, тук се гледа на всички неща в аспекта на тяхната индивидуалност и всеобщност, но от гледна точка на съвместността (itaretara) някои неща не съществуват някъде. В този смисъл се говори за празнотата на съвместното [не-съществуване].

Тези, Махамати, са седемте вида празнота, сред които съвместността заема най-ниската степен и трябва да се усвои.

(76) Отново, Махамати, това не значи, че тези неща не са родени, а това, че те не са родени от себе си, освен когато са видени в състояние на Самадхи - това е, което се има предвид под 'всички неща са неродени'. Липсата на собствена природа е, в дълбок смисъл, нероденост, Махамати. Това, че всички неща са лишени на себе-природа значи, че е налице постоянно и непрекъснато ставане, моментална промяна от едно състояние на съществуването към друго; с оглед на това, Махамати, всички неща са лишени от само-природа. Така се казва за всички неща, че нямат собствена природа.

Отново, Махамати, какво означава не-двойственост? Това значи, че светлина и сянка, дълго и късо, черно и бяло, са относителни термини, Махамати, и не независими един от друг; както Нирвана и Самсара са, всички неща не са-две. Няма Нирвана, освен където е Самсара; няма Самсара, освен където е Нирвана; защото условието за съществуване не е на взаимно-изключване. Следователно, 68

се казва, че всички неща са не-двойствени, както са Нирвана и Самсара. По тази причина, Махамати, вие би трябвало да дисциплинирате себе си в [реализацията на] празнотата, не-раждането, не-двойствеността, и не-само-природата.

В този момент Блаженият рецитира този поетичен куплет:

137. Аз винаги проповядвам празнотата, която е отвъд етернализма и нихилизма; Самсара е като сън и видение, а карма не изчезва.

138. Пространство, Нирвана, и двете форми на прекратяване - така (77) невежият различава нещата, които не са ефект-произвеждащи, но мъдрият стои отвъд битие и небитие.

Тогава отново Блаженият каза на Махамати Бодхисаттва-Махасаттва: Това [учение за] празнотата, не-родеността, не-двойствеността, и не-само-природата се намира във всички сутри на всички Буди, и тази доктрина е призната във всяка една от тях. Обаче, Махамати, сутрите са учението в съответствие с разположенията на всички същества и се отклонява от [реален] смисъл, не пазещ истината.

70

XXX

Има четири неща, Махамати, с изпълнението на които Бодхисаттвите става велики Йоги. Какви са те? Те са:

(1) ясно разбиране относно това, какво се вижда от самия Ум

(2) да отхвърли понятията за раждане (80) пребиваване и изчезване

(3) да виждат [истината], че няма достижим външен свят

(4) да търсят постигане на вътрешна реализация с благородната мъдрост.

С постигането на тези четири неща Бодхисаттва-Махасаттвата става велик Йога.

71

...

Как, Махамати, Бодхисаттва-Махасаттва отхвърля понятията за раждане, пребиваване и изчезване? Всички неща се разглеждат като форми, родени от видение или сън и никога не са били създадени, тъй като няма такива неща като себе (self), други, или двете. [Бодхисаттвата] ще види, че външният свят съществува само в съгласие с Ума; и виждайки, че няма движение на виджняна, и троичният свят е усложнена матрица (network) от причини и дължи възникването си на разграничаване, (81) те намират, че всички неща, вътрешни и външни, са отвъд предикати, иче няма нищо, което да се намери като собствена природа, и че [светът] не може да се разгледа като роден; и оттук те ще стигнат до прозрението, че нещата имат природа на видения и т.н., и ще стигнат до познанието, че нещата са неродени.

75

XXXII

Блаженият каза: Има, Махамати, четири вида словесно различаване. Те са:

76

(1) думи, означаващи индивидуални белези, (2) сънни думи, (3) думи, изразяващи от привързаност към погрешни разсъждения и различавания (4) Думи, възникващи от различавания, които не знаят никакво начало.

Сега, Махамати, думите, означаващи индивидуални белези, възникват от различаване на форми форми и специфични знаци като истински в себе си и се привързват към тях. Сънните думи, Махамати, възникват от нереални места, които разкриват себе си [пред ума], когато той си спомня предшествувания опит. Думите, дошли от привързането към погрешни спекулации и различавания, Махамати, възникват от припомняне на дела, извършени преди. Думите, дошли от различаване, които функционират от незапомнено време, Махамати, възникват от навик-енергията, чийто семена покълват от придържането към погрешни предположения и лъжливи въображения от незапомнено време. Казвам, Махамати, това са четирите отличителни черти на словесното различаване, което е отговор на вашия въпрос.

XXXIII

Тогава отново Махамати Бодхисаттва-Махасаттва поиска Блаженият да говори по въпроса: Моля Ви, говорете, Блажени, за условията, при които се проявява словесното разграничаване. Къде, защо, как, и от кого думите, сочещи разделение, се появяват между хората?

Изрече Блаженият: Махамати, словесните различавания се извършват чрез съгласуването на главата, гърдите, носа, гърлото, небцето, устните, езика, и зъбите.

Каза Махамати: Блажени, (87) трябва ли думите да се смятат различни (ануа) или не-различен (анануа) от разграничаването?

Отговори Блаженият: Махамати, те са нито различни, нито не-различни. Защо? Защото думите възникват, Махамати, от разграничаването като тяхна причина. Ако, Махамати, думите са различни от разграничаването, те не могат да го имат за причина. Ако пък не са различни от него, думите 77

не могат да изразят смисъла, който изразяват. Следователно, думите и дискриминациите са нито различни нито не-различни.

Тогава Махамати каза: Блажени, не са ли думите сами по себе си най-висшата действителност? Или: не е ли изразена в думите най-висшата действителност?

Блаженият отговори: Махамати, думите не са най-висшата действителност, нито онова, което е изразено в думите, е най-висшата действителност. Защо? Тъй като най-висшата действителност е възвишено състояние на блаженство, и тъй като в него не може да се влезе посредством прости изречения относно това състояние, думите не са най-висшата действителност. Махамати, най-висшата действителност се постига от вътрешната реализация на благородната мъдрост; тя не е състояние на словесно определяне; следователно, различаването не изразява най-висшата действителност. И, Махамати, думите са обект на създаване и разрушаване; те са непостоянни, взаимно обусловени, и са продукт на закона за причинността. А което е взаимно обусловено и произведено от закона на причинността, не може да изразява най-висшата реалност, защото индикациите [сочене на различието между] същност и не-същност, са несъществуващи. Махамати, думите са тези индикации и не изразяват [най-висшата действителност].

(88) Махамати, словесното различаване не може да изрази най-висшата действителност, защото външните обекти с техните многообразни индивидуални белези са несъществуващи, и само се явяват пред нас като нещо разкрито от самия Ум. Следователно, Махамати, трябва да се опитате да стоите далеч от многобройните форми на словесно различаване.

XXXIV

Така е казано:

145. Във всички неща няма природа, думите също са лишени от действителност; тъй като невежите не разбират каква значи пустота, те блуждаят в пустота.

146. Във всички неща няма природа, те са просто хорски думи; онова, което е разграничено, няма действителност; [даже] Нирвана е като сън; нищо не се оказва в трансмиграция отвъд, нито пък нещо някога влиза в Нирвана.

147. Както крал или богат наемател, дава на

78

147. Както крал или богат наемател, дава на децата си различни глинени животни, радва ги и играе с тях [с играчките], но по-късно им дава истински;

148. Така, аз, използвайки различни форми и образи на неща, уча моите синове; но границата на реалността (buitakoti) може да се изпита [само] вътре в нас.

XXXV

...

79

(90) Блаженият му каза: Махамати, тъй като невежите и простодушните, не знаейки това, че светът е това, което е видно от самия Ум, се придържат към множествеността на външните обекти, се придържат към понятията за битие и небитие, едно и друго, заедност и незаедност, съществуване и не-съществуване, вечност и не-вечност, като характеризирани от себе-природата, която възниква от различаването, основано върху енергията на нагласата, те са пристрастени към фалшиви изображения.

Махамати, това е като мираж, в който изворите се привиждат като истински. Те са въобразени така от животните, и жадни от горещината, те се втурнат към миража. Не знаейки, че изворите са тяхна собствена ментална халюцинация, животните не реализират, че няма такива пружини. По същия начин, Махамати, невежият и простодушният с умове впечатлени от всякакви погрешни предположения от безначално време; с умове, горящи с огъня на гнева, глупостта и алчността; заплени от света на многообразните форми; с мисли, наситени с идеи за раждане, съществуване и разрушение; не разбирайки добре, какво е съществуващо и несъществуващо, вътрешно и външно; невежият и простият изпадат в пътя на едното и другото, битието и небитието.

Махамати, то е като града на Гандхарвите, който тъпоумните приемат за реален град, въпреки че фактически не е. ... Този град е така нито съществуващ, нито несъществуващ... (91) Махамати, то е като човек, който, сънувайки в съня си, е пълен с жени, села, крави, биволи, гори, 80

планини, реки, и езера влизат в неговия ум, и после се събужда. Буден, той си спомня града и неговите елементи. Какво наистина мислите, Махамати? Трябва ли този човек се смята за мъдър, спомняйки си различни нереалности от съня си?

И рече Махамати: Наистина не, Блажени.

Блаженият продължи: По същия начин невежите и простите, поразени от погрешни възгледи и се приближават до философите, не виждат, че нещата, видени на Ума, са като сън, се поддържат от понятията заедно и друго, битие и небитие. Махамати, това е както платното на художника, на което няма вдлъбване, нито издигане, както във въображението на невежия. По същия начин, Махамати, може да има в бъдеще подведени от енергията на нагласата, менталността и въображението, основани върху погрешни възгледи на философи; придържащи се към идеите за едното и другото, двете и не-двете, те могат да докарат себе си и другите до разруха; те обявят онези, които поддържат учението за не-раждане във битие и небитие, за нихилисти. Те [оспорват] причината и следствието, последователи са на лоши изгледи и с това изкореняват важни предпоставки за неопетнена чистота. Те трябва да се държат далеч от онези, които желаят изключителното. Техните мисли са оплетени в грешките на същността, другото, и двете, (92) в грешката на въобразяването на битие и небитие, твърдение и опровержение, и адът ще бъде тяхното крайно убежище. Махамати, те са като хора с лошо зрение, които, визирайки тънка мрежа за коса, се надпреварват, казвайки: 'Това чудесно! това е чудесно! Погледнете, о почтени господа'! А въпросната мрежа за коса никога не е съществувала. Това е фактически нито същност, нито не-същност, тъй като е видяна не е видяна.

По същия начин, Махамати, онези, чиито умове са пристрастени към погрешни възгледи, развивани от философите, и към реалистичните идеи за битие и небитие, идентичност и другост, съвместност и несъвместност, ще противоречат на добрата Дхарма, завършвайки 81

с разрушаването на себе си и другите. Махамати, това е както главина на колело, което не е истинско колело, но което е въобразено като такова от невежия, не от мъдрия. По същия начин, Махамати, онези, чиито умове са изпаднали в погрешните възгледи на философите, си представят лъжливо в появата на всички същества идентичност и другост, заедност и незаедност.

Махамати, това е като водни мехурчета във водопад, които имат вид на кристални скъпоценни камъни, и глупаците, вземайки ги за истинските кристали, тръгват след тях. Махамати, те са само водни мехури, те не са кристали, нито не са не-кристали, поради тяхното вземане за такива [от едни] и не-вземане [от други]. По същия начин, Махамати, онези, чийто умове са впечатлени от енергията на нагласата на философските възгледи и дефиниции, ще разглеждат родените неща като несъществуващи и разрушените от причини като съществуващи.

Махамати, с установяване на трите мерки и [петте] члена на силогизма, (93) [философите] правят допускането, че съществуване действителност сама по себе си, достигната от реализацията на благородната мъдрост, и лишена от двете природи (Svabhavas). [Това допускане обаче е] несъстоятелно. [Будистката позиция е:] Махамати, когато у Йогините се появи [психологическо] отвращение [от трансценденцията на] Ума (Читта), Манас, и Виджняна, те отхвърлят [дуалистичното] различаване на схващане и схващано във видяното от самия Ум, и влизането в степента на Татхагата постигат реализацията на благородната мъдрост; и в това няма мисли за съществуване и не-съществуване. Отново, Махамати, ако има схващане на съществуване и не-съществуване в областта, достигната от Йогините, в тях ще има схващане на его, хранител, висша душа, или личност. Отново, Махамати, учението, сочещо към само-природа, индивидуалност и всеобщност на неща, е това на Буда на Преобразуването, а не на Буда на Дхармата. Отново, Махамати,

1 Този параграф трябва да се третира независимо.

82

Такова учение е за невежите в съответствие с техния манталитет, техния начин на мислене и поглед върху нещата; каквото и да било начинание, което се отнася благосклонно към пътя на само-природата, не успява да разкрие истината на самореализацията, за да бъде достигната от благородната мъдрост и блаженото обиталище на Самадхи.

Махамати, това е като дървета, отразени във водата; те са отражения и все още не са-отражения, дърветата са [истински] фигури, и все още не-фигури. По същия начин, Махамати, онези, които са задвижени от енергията на нагласата на философските възгледи, следват техните понятийни различавания относно това и другото, двойствеността и недвойствеността, битието и небитието, защото умовете им не са просветлени за онова, което разглеждаме като Само-ум.

Махамати, това е както огледало, отразяващо всички цветове и образи (94) като позволени от условията и без разграничения; и те са нито образи нито не-образи, тъй като те са видени като образи и също като не-образи. И, Махамати, те са различни форми на това, което е видяно като като самия Ум, познати на невежите като образи. По същия начин, Махамати, таковост и другост, двойственост и недвойственост, са отразени образи на Ума, а се явяват като реални.

Махамати, това е като ехо, което носи звука на човешкия глас или на вятъра; то е нито съществуващо, нито не-съществуващо, защото се чува като глас и като не-глас. По същия начин, Махамати, понятията за битие и небитие, таковост и другост са разграничения от Ума и енергията на нагласата.

Махамати, това е като мираж, който в слънчево небе се явява с неговите течащи вълни на земята, където няма трева, храсти, лози и дървета. Те са нито съществуващи, нито несъществуващи, съгласно желанието за тях или тяхното отсъствие. По същия начин, Махамати, разделящата Виджняна на невежия, която е проецирана от нагласата на погрешни представи и спекулации от незапомнено време, оформя миражи даже в сърцето 83

на реалността, разкривана от благородна мъдрост, от вълните на раждането, съществуването и разрушението, от таковостта и другостта, дуалността и недуалността, битието и небитието.

Махамати, това е като Пишака, който със заклинание прави тяло или дървено изображение, което пулсира като живо, макар че няма собствена енергия. Но тук невежият вярва, че въображаемото има собствена енергия за движение. По същия начин, Махамати, (95) невежият и простият, изповядващи погрешни философски възгледи, са изцяло предадени на идеите за таковост и другост, но техните твърдения не са изобщо добре обосновани. Затова, Махамати, за да достигнем реалността, достижима в нас самите, разделенията, водещи до понятия за раждане, съществуване и смърт, таковост и другост, дуалност и недуалност, битие и небитие, трябва да се премахнат.

И така, казано е:

149. Скандхите, от които Виджняна е пета, приличат на отражения на дървета във вода; те трябва да се разглеждат като Майя или сън, те са такива поради мисловната дейност; не правете разграничения!

150. Този троичен свят прилича на паяжина, или на вода в мираж, която е развълнувана; той е като сън, Майя, и когато види това, човек е освободен.

151. Като от пролетен мираж умът се обърква; съществата виждат вода, но тя няма реалност.

152. Така е развито семето на Виджняна и светът се явява пред нас; невежият си представя, че светът е възникнал, точно както неподвижаци възприемат нещата в тъмнина.

153. От незапомнено време, невежите странстват по света, обхванати от своята привързаност към съществуването; както един клин е вбит от друг клин, те стигат до изтъпяване.

154. С визията за света като постоянно движещо се магично тяло или механизъм, или като съновидение, или като светкавица, или като облак; (96) троичният поток е разкъсан и идва освободението.

84

155. Тук няма нищо, освен мисловна конструкция, то е като мираж във въздуха; когато това се разбере, повече няма какво да се знае.

156. Тук няма нищо, освен мисловна конструкция и име. Напразно се търсят индивидуални знаци. Скандхите са като паяжина, докато разграниченията продължават.

157. Светът на многообразието е паяжина, визия, съновидение, и град на Гандхарвите; то е димен кръг, оформен над запалена главня, мираж; само видение пред нас.

158. Вечност и невечност; таковост, двойственост и недвойственост, са разделени от невежите с объркан ум и пленени от грешки от незапомнено време.

159. В огледало, във вода, в око, в съд, в скъпоценен камък, се виждат образи; но в тях няма образи [т.е. реалности] за познаване.

160. Както мираж във въздуха, така множествеността от неща е просто явление; те се виждат в много форми, но са като деца в съня на бездетна жена.

XXXVI

Махамати, религиозното учение на Татхагатите е свободно от четирите твърдения. То е лишено на таковост и другост, двойственост и недвойственост, свободно е от битие и небитие, потвърждение и опровержение; религиозното учение на Татхагатите се води от [четирите благородни] истини, [дванадесетичната] верига на зависимия произход, и [осмичния благороден] път на освободението. (97) Религиозното учение на Татхагатите, Махамати, не се свързва с идеите за: Пракрити, Ишвара, безпричинност,

спонтанност, атоми, време и само--природа. Отново, Махамати, [Татхагатите, водещите същества] последователно напредват както лидери на керван, за да ги пречистват от двете пречки на страстта и знанието, ще формулират сто и осем твърдения на без-образността, както в характеристикните различия на колесниците, на степените

85

[на Бодхисаттва], и на конституентите [на просветлението].

...

XXXVII

Махамати, има четири вида на Дхяна. Кой са те? Те са: (1) Дхяна практикувана от невежия, (2) Дхяна, посветена на изследването на значението, (3) Дхяна с Татхата (такавост) на нейния обект, и (4) Дхяна на Татхагата.

Какво значи Дхяна, практикувана от невежия? Това е Дхяна, практикувана от Йогините, които се упражняват за Шраваки и Пратйекабуди, които, като видят, че няма его-субстанция, че нещата се характеризират с индивидуалност и всеобщност, това, че тялото е сянка и скелет, временен посетител, пълен със страдание, и е нечисто, упорито се придържат към тези понятия, като ги разглеждат просто така и не иначе, и които, започвайки от тях последователно напредват, докато постигнат угасване, където няма мисли. Това е наречено Дхяна, практикувана от невежия.

Махамати, каква в такъв случай е Дхяна, посветена на изследване на значенията? Тя е [практикувана от онези, който], преминали отвъд без-еговостта на неща, индивидуалността и всеобщността, несъстоятелността идеите за аз, други и двама, поддържани от философите, изследват и следват значенията на [различни] аспекти на без-еговостта на нещата и състоянието на Бодхисаттва. Такава е Дхяна на изследване на значенията.

Коя, Махамати, е Дхяна с Татхата за неин обект? Когато [Yogins разпознава това] discrimination на двата формират на egolessness е единствен въображение, и този къде той установява самият в действителността на такъв-ness (yathdlhuta) няма повишение на дискриминация, Аз повикване това Dhyjuta^ath-TnthatS за неговия objwt.

(98) Какво, Махамати, е Дхяна на Татхагата Когато [Йогинът], навлязал в състоянието на Татхагата, и пребиваващ в тройното блаженство, което характеризира само-

86

реализацията, достигната от благородната мъдрост, посвещава на себе си на всички същества за [извършване на] непонятни дела. Аз наричам това Дхяна на Татхагатите. Така е казано:

161. Има Дхяна за изследване на значението, Дхяна практикувана от невежия; Дхяна с обект Татхата, и чиста Дхяна на Татхагата.

162. Йогинът по време на медитация гледа формата на слънцето или луната, или нещо, подобно на лотос, или подземния свят, или различни форми както небе, огън, и т.н.

163. Всички тези явления го водят към пътя на философите; и те го хвърлят в състоянието на Шравака, в областта на Пратйекабудите.

164. Когато всички тези отклонения са отхвърлени и настъпи състояние на без-образност, тогавасе представя условието, съответстващо на Татхата; и Буди от всички светове се събират и с техните сияещи ръце докосват главата на този благодетел.

XXXVIII Тогава Махамати Бодхисаттва-Махасаттва отново каза това на Блажения: Ти говориш за Нирвана, Блажени. Какво означава този термин, Нирвана?

Отговори Блаженият: Когато собствената природа и навик-енергията на всички Виджняна, включително Алайя, Манас, и Мановиджняна, от които извира навик-енергията на погрешните спекулации, - когато всички те се отхвърлят с отвращение, Аз и всички Буда обявяваме, че е настъпила Нирвана, и пътя и природата на тази Нирвана е пустота, което е състояние на реалност.

(99) По-нататък, Махамати, Нирвана е област на само-реализация, достигната с благородната мъдрост, свободна от различаване на вечност и анихилация, съществуване и не-съществуване. Как това не е вечност? Тъй като е отхвърлило различаването на индивидуалност и всеобщност, това не е вечност. А защо не е анихилация? Не е, защото всички мъдри от миналото, сегашното и бъдещето

87

са достигнали реализация. Следователно, това не е унищожение.

Махамати, великата Паринирвана не е нито разрушение, нито смърт. Махамати, ако великата Паринирвана е смърт, тогава ще има раждане и продължение. Ако тя е разрушение, в такъв случай това ще приеме характера на причинно-следствено дело. По такава причина, Махамати, голямата Паринирвана не нито разрушение, нито смърт. Нито има тя нещо общо с изчезването;¹ това е целта на Йогините. Махамати, великата Паринирвана е нито изоставяне, нито постигане, нито е тя със значение, нито без значение; това се нарича Нирвана.

По-нататък, Махамати, Нирвана, начената от Шправаките и Пратйекабудите, се състои в разпознаването на индивидуалност и всеобщност, в избягването на обществени контакти, в отхвърлянето на извратени възглед на света, и в неизвършването на различаване. Това е тяхното разбиране за Нирвана.

XXXIX

Махамати, има два вида на характерни признаци на собствената природа. (100) Какво са тези два вида? Те са привързаността към думите като имащи собствена природа, и привързаността към обектите като имащи собствена природа. Привързаността към думите като имащи собствена природа, Махамати, се състои в нечие придържане към привичната сила на думите и лъжливите представи от безначални времена. И привързаността към обектите като имащи собствена природа, Махамати, се състои в незнание това, че външният свят е не повече от Ум.

XL

По-нататък, Махамати, има два вида на поддържане на сила, която произлиза от Татхагатите - Архати и Напълно-Просветлени Същества; и дарени с в тази сила, [Бодхисаттвите] ще се проснат в краката им и ще им задават въпроси. Какво е тази двойствена сила, която поддържа Бодхисаттвите? Това е силата, с която те могат да минат през степените на Самадхи и Самапати.

¹ Maranam повтори тук в текста е грешка.

90

Така, казано е:

163. Поддържащата сила е пречистена от клетвите на Буда; от кръщението, от Самадхи, и т.н., от първата до десетата [степен], [Бодхисаттвите са в прегръдката на Буда].

XLI

Тогава Бодхисаттва Махамати каза на Блажения: Веригата на произхода, като Блаженият я обяснява, зависи от причинното производство на следствие, и това не е теория, установена на принципа на само-възникваща субстанция.

Философите също провъзгласяват причинния произход, когато казват, че всяко нещо възниква обусловено от висш дух, Ишвара, лична душа, време или атом. Как така възникването на всички неща се обяснява от Блажения в друга терминология, но също причинна, и не по-различна в своето значение?

Блажени, философите обясняват раждане с битие и небитие, докато, според Блажения, всички неща, дошли до съществуване от нищото, си отиват от причиняване¹. Това ще рече, Блаженият има Невежество, от което възниква Умствено Състояние, докато стигнем Старост и Смърт. Това учение, обяснено от Блажения, е учението за не-

причиняването, а не това на причиняването. Според Блажения² ‘Бидейки това, е онова.’ - ако това е едновременност, а не последователност, не е правилно. Блажени, философията, (104) преподават горното, а не твоето обяснение. Защо? Причината, предполагаема от философията, не е зависима от веригата на произхода и произвежда следствия. Но, Блажени, твоята причинност има отношение към своето следствие и следствието – към своята причина, и така има взаимосвързване на причинните връзки, и от тази взаимност следва грешката на не-финалността. Когато хората казват: ‘Бидейки това, е онова.’, това е състояние на без-причинност.

1 Това е според Китайските преводи; в Санскритския текст има очевидно пропуск.

Четенето на Tang изглежда дава най-правилния смисъл.

Отговори Блаженият: Не е така, Махамати, моето обяснение не е безпричинна теория на причиняването, което води до [безкрайно] взаимосвързване на причини и условия. Аз казвам за: ‘Щом е така, това е’ поради моето виждане в природата на външния свят, който е нищо друго освен Само-Ум и поради нереалността на схванато (обект) и схващащо (субект). Обаче, Махамати, хората, придържайки се към представата за схванато и схващащо, не успяват да разберат света като нещо видяно от самия Ум. Махамати, те извършват грешка, като разпознават външния свят като истински с неговите битиета и небитиета, а не от моята теория на причиняването.

XLII

Махамати каза: Блажени, не е ли поради действителността на думите това, че всички неща са? Ако не поради думите, Блажени, нямаше да има възникване на неща. Следователно, Блажени, съществуването на всички неща е по причина на действителността на думите.

Изречен Блаженият: Дори когато няма [съответстващи] обекти, има думи, Махамати; например, заешките рога, косата на костенурката, детето на безплодна жена, и т.н. (105) – те не са ни най-малко видими в света, но думите са; Махамати, те са нито същности, нито несъщности, но са изразени в думи. Ако, Махамати, ти казваш, че поради действителността на думите обектите са, това твърдение няма смисъл. Думите не са известни във всички Буда-земи; думите, Махамати, са изкуствено създание. В някои Буда-земи идеите се посочват с поглед, в други – от жестове, в трети – от гримаси лицето, от движение на очите, от смях, от прозяване, или от освобождаване на гърлото, или от спомняне, или от трепет. Махамати, например, в света на Устойчивия-Поглед и в онези на Изящните Миризми, и в Буда-земята на Саманта-Бхадра един Татхагата, Архат, Напълно-Просветен, Бодхисаттва-Махасаттва, с поглед без мигване постигат познанието на всички неща като неродени, както и различни най-прекрасни Самадхи. По тази причина, Маха-

92

мати, валидността на всички неща няма нищо общо с действителността на думите. Наблюдавано е, Махамати, дори в този свят, че в царството на такива специални същества като мравки, пчели, и т.н., те извършват тяхната работа без думи. Така рече:

166. Както пространство, заешки рога, и дете на безплодна жена са не-същности, а словесни изрази изразено, така се представя това съществуване.

167. Когато причини и условията са в подходяща комбинация, невежите си представят възникване [на този свят]; (106) тъй като те не успяват да разберат тази причина, те се скитат из тройният свят, който е тяхно обиталище.

XLIII

В това време Махамати, Бодхисаттва-Махасаттва отново каза на Блажения: Блажени, къде вие обявявате, че звукът е вечен?

Блаженият отговори: По силата на грешка, Махамати; тъй като дори мъдрият прави тази грешка, само че те са свободни от привиждане. Махамати, това е като непознатият в света, който схваща извратена идея, гледайки мираж, главня, паяжина, град на Гандхарвите, Майя, съновидение, отразен образ, и Акаша-пурана, но чрез съзнание-то, че това не е така, макар че това не значи, че тези илюзии не му се явяват. Когато, Махамати, е налице тази грешка, се вижда разнообразие на форми, макар при тази грешка идеята за непостоянство е неприложима. Защо? Тъй като това не може да се характеризира с идеите за битие и небитие. Отново, Махамати, как идеите за битие и небитие са неприложими към тази грешка? Тъй като всичките невежи попадат в разнообразни ситуации, както вълните на океана и водите на Ганг, които не са видени от Претите (Pretas), а са видени [от други]. Затова, Махамати, грешката-съществуване [или този илюзорен свят] не е, но тъй както тази вода се явява на другите хора, тя не е не-съществуваща. Така за мъдрият, грешката не е нито извращение, нито не-извращение. И по такава причина, Махамати, грешката по своята същност е характеризирана

93

с неизменност, имане на природата на не-различие [доколкото неговия собствен външен вид е обезпокоен]. Махамати, бидейки дискриминиран, що се отнася до неговите разнообразни индивидуални знаци, (107) грешката е възприета като различена. Така грешката [относно нейната собствена природа], е характеризирана с неизменност.

Махамати, как възниква грешката нещо да бъде взето за действителност? Махамати, защото, колкото се отнася до тази грешка мъдрите не питаят нито извратено, нито неизвратено знание. Това е [такова, каквото е, а] не друго. В случай, Махамати, че мъдрият има каквато и да било мисъл относно тази грешка, тя е противна на действителността, постижима от благородната мъдрост. Ако има изобщо нещо тук, това е бърборенето на невежите, а не разговора на мъдрият.

Отново, когато грешката е различена според извратен и неизвратен възглед, това създава два класа, един от които е на мъдрите, и другия - на невежите и простите. Махамати, мъдрите се делят на три вида: Шравака, Пратйекабуда и Буда. Махамати, как семейството на Шраваките възниква от делението, чрез което невежите попадат в заблуда? Махамати, възникването на семейството на Шраваките е, при което се поддържат понятията за индивидуалност и всеобщност. Това е начина, Махамати, по който тази грешка създава семейството на Шраваките. Махамати, какво погрешно деление създава семейството на Пратйекабудите? Махамати, когато грешката на поддържането на понятията за индивидуалност и (108) води до оттегляне от обществения живот, тогава възниква семейството Пратйекабудаяна. Махамати, как възниква семейството Будаяна, когато тази грешка е различена от интеллигентните? Махамати, когато светът е разбран, че е нищо друго освен самия Ум, съществуването и не-съществуване на външни обекти престава да бъде различавано, и възниква семейството на Будите – Будаяна. Махамати, това е, което се разбира тук под семейството.

Отново, Махамати, когато грешката е дискриминирани от

94

...

Махамати каза: Блажени, ако грешката е както Майя, тя ще бъде причина за друга грешка.

Блаженият каза: Не, Махамати, Майя не може да бъде причина за грешка, поради нейната неспособност да създава злини и на грешки; и така, Махамати, Майя не поражда зли мисли и грешки. Отново, Махамати, Майя няма различаване на самата себе си; тя възниква, когато е призована от магическото отношение на определен човек. Тя не притежава по своята същност никаква навик-енергия на зли мисли и грешки, за

да създава. [Следователно,] няма грешки в нея. Това се дължи само на объркания възглед, съхраняван от невежия, относно Ума, и мъдрият няма нищо общо с нея.

Така е казано:

с.95

168. Мъдрият не вижда грешка, нито има каквато и да било истина в неговата среда; ако истината е в неговата среда, грешката би бил истина.

169. Ако има възникване на индивидуални форми (nimitta) освен всички грешки, това наистина ще бъде грешка - оскверненото е като мрак.¹

¹ Какво точно значат тези два стиха, особено последният, е трудно да се установи в тази връзка.

XLIV

Махамати, Майя не е нереалност, тъй като тя е явление на реалност; и всички неща имат природата на Майя.

Изрече Махамати: Блажени,

Че всички неща са като Майя, дължи ли се на това, че Майя е нещо въображаемо и поддържано от нас като множество от индивидуални форми? (110) Или се дължи на неправилно въобразяване на индивидуални форми? Ако всички неща имат сходство с Майя в това, че Майя е нещо въображаемо и поддържано от нас като множество от индивидуални форми, тогава, Блажени, нещата не са като Майя. Защо? Тъй като формите са видени в множество от индивидуални знаци не без съответните причини. Ако те се явяват без тези причини, приемайки множествеността на индивидуални знаци и форми, [тогава] те биха били както Майя. Затова, Блажени, че тези неща са както Майя не е затова, че те [всички неща и Майя] са еднакво представляеми и се поддържат като множество с индивидуални знаци.

Изрече Блаженият: Нещата не стоят така, Махамати, че всички неща са Майя, тъй като те са еднакво представляеми и се поддържат като множество с индивидуални знаци. Всички неща са като Майя, тъй като те са недействителни и са като проблясък на мълния, видян да изчезва бързо. Махамати, мълнията се появява и изчезва в бърза последователност, както се вижда от невежият; по същия начин, Махамати, всички неща приемат индивидуалност и всеобщност според дискриминацията на самия Ум. Когато е разпознато състоянието на без-образност, 96

обектите, които са представени и придържани като притежаващи индивидуални знаци, престават да утвърждават себе си. И така, казано е:

170. Мауа не е без реалност, тъй като това има нещо, с което има сходство; действителността на всички неща е говорена [по аналогичен начин]; те са недействителни както проблясък на мълния [появяващ се и изчезващ] бързо, и следователно те са разгледани както подобни на Мауа.

XLV

По-нататък Махамати каза: Сега, според Блажения, всички неща са неродени (111) и са имат природата на Майя; но, Блажени, няма ли тук противоречие между първото и второто твърдение? Казано е от Теб, че поради природата на Майя всички неща са неродени ¹

Блаженият отговори: Махамати, когато се твърди, че всички неща са неродени, защото имат природата на Мауа, няма противоречие между моето предходно и моето следващо твърдения. Защо? Защото раждането е не-раждане, когато открием, че светът, който се представя пред нас, е не различен от самия Ум; и това се отнася до всички

¹ Какво точно значат тези два стиха, особено последният, е трудно да се установи в тази връзка.

външни обекти, за кой ние казваме, че те са или не са, те трябва да се видят като несъществуващи или неродени; и така, Махамати, тук няма никаква грешка на противоречие между моето предшествуващо и моето по-късно изявление. Но, Махамати, за да оставим настрана философския тезис за възникване от причина, казваме, че всички неща са както Майя и неродени. Махамати, философите, сборище от заблудени, подхранват понятието за възникване на всички неща от битие и не-битие, и не успяват да видят нещата като причинени от вярата в множествеността, която възниква от разделящото мислене на самия [Ум]. Махамати, никакъв страх не се появява в мен [правейки това изявление].² В тази светлина, Махамати, трябва да се разбере термина ‘нероден’.

97

Отново, Махамати, учението, че всички неща съществуват се дава, за да се допусне трансмиграцията (прераждането в различни светове – б. прев.), да се провери нихилизмът, който казва ‘Нищо не е.’, и за да се разбере от моите ученици доктрината, която утвърждава действителността на карма в различните форми и раждането в различни светове, защото с приемането на терминологията на съществуването ние допускаме преселване. Махамати, учението, че всички неща се характеризират със само-природата на Майя се дава, за да могат невежият и простият да отхвърлят идеята за само-природата във всичко; (112) като те хранят погрешни мисли, тъй като те не схващат смисъла на света, който е не повече от самия Ум, те си представят и се придържат към причинност, работа, раждане, и индивидуални знаци; за да провери това, аз уча, че всички неща характеризират в тяхната само-природа с природата на Майя и съня. Привързани към погрешни мисли, те противоречат на самите себе си и на другите с невиждането на всички неща такива, каквито действително и наистина са. Махамати, да се видят всички неща както те действително и наистина са, означава да се осъзнае това, че няма нищо, което може да се види, освен самия Ум. И така, казано е:

171. В теорията на не-раждането, не се приема причинността [както е поддържа от невежия]; където е прието съществуването, преобладава преселване; виждайки, че [всички неща] са като Майя, и т.н., не се различават индивидуални признаци.

XLVI

Сега, Махамати, ще обясним характеристиките на име-формата, изречение-формата и сричка-формата; защото, когато те са разбрани добре, Бодхисаттва-Махадаттвата съвместим със означаването на изречение или сричка, ще получи бързо висше просветление и после ще пробуди всички същества за това.

Махамати, с име-форма (име-тяло), (санскр. *nama-rupa*) се означава обектът, в зависимост от който се получава име, тялото е този обект; в друго значение тялото означава субстанция, (*sarira*). Махамати, това е тялото на едно име. С изречение-форма се означава 98

реален обект, определяйки неговото значение. В друг смисъл то попълва неговия референт. Махамати, това е моето учение за изречението-форма. Със сричка-форма (113) се означава това, с което имената и изреченията се посочват; това е символ, знак; в друго значение, това е нещо показано.

Отново, Махамати, изречението (*pada*)-форма означава значението, носено от изречението. Отново, Махамати, име (или буква, *nama*), означават всяка отделна буква, що се отнася до нейната само-природа от а да ха. Отново, Махамати, сричка (*vyanjana*) е къса, дълъг, или протяжна. Отново, Махамати, относно изречението (*pada*)-форма, идеята за него е получена от стъпките, оставени на пътя от слонове, коне, хора, елени, едър добитък, крави, биволи, кози, овни, и т.н. Отново, Махамати, имената (*nama*) и сричките (*vyanjana*) принадлежат на четирите Скандхи (групи), които, бидейки безформени, са соени от имена; така са създадени имената.

Чрез различно характеризираните имена има срички (vyaṅjana); така са създадени сричките. Това, Махамати, е значението на формата на името (naṃa), изречението (paḍa), и сричката (vyaṅjana). Вие би трябвало да се стараете да имате разбиране на тези термини. И така, казано е:

172. Поради различаването между naṃa, paḍa, и vyaṅjana, невежият и тъпият се придържат към тях както слона в дълбоката кал.

XLVII

(114) По-нататък, Махамати, в бъдеще, онези, които грешат, и се придържат към лъжливи спекулации поради недостиг на знание относно истината и причината, може да бъдат попитани от мъдрия за освобождаването от дуалистичните понятия за нещата както например, таковост и другост, двойственост и недвойственост; и така попитани, те могат да отговорят с думите: ‘Това е никакъв въпрос; това изобщо не е подходящо поставен въпрос, въпроса: Трябва ли формата и т.н., и мимолетността да бъдат разгледани като едно или различно?’

По същия начин, Нирвана и Скандхите, посочващите 99

и посочваните, окачествяващите и окачествените, реалностите и елементите, видяното и виждащия, праха и атомите, познанието и Йогините – [трябва ли да се вземат като едно или различни]? Такива въпроси относно различни аспекти на съществуването водят от едно нещо към друго без край, и онези, които са питани за такива необясними неща, ще кажат, че са елиминирани от Блажения с невъзможни въпроси. Обаче, тези заблудени хора са неспособни да разберат [значението на] това, което чуват [от Буда], поради недостиг на познание. Татхагатите, Архатите, Напълно-Просветлените не обясняват тези неща на всички същества, поради желанието си да ги пазят от пораждащи страх фрази.

Махамати, тези необяснимости (непроверимости) не са избрани за обмисляне от Татхагатите, за да държат философите далеч от техните неправилни възгледи и теории. Махамати, философите могат да кажат така: животът, това е тялото, или пък: животът е едно нещо, тяло е друго. С това те правят необясними (непроверими) изявления. Махамати, изцяло объркани от идеята за създател, философите правят непроверими твърдения, но такива не се намират в моето учение. В моето учение, Махамати, разграничаването не намира място, тъй като аз уча да се стои над схващаното и схващащото. (115) Как би ли могло да има каквото и да било дистанциране? Но, Махамати, за онези, които са пристрастени към схващаното и схващащото, тъй като те нямат разбиране за света като не повече от видяното от самия Ум, има нещо за оставяне настрана [както необяснимо]. Махамати, Татхагатите, Архатите, Напълно-Просветлените същества предават Дхармата на всички същества чрез четири форми на питане и отговаряне. Що се отнася до твърденията, оставени настрана, [както необясними], Махамати, те се отстраняват от мен в някои други случаи за онези чиито сетива не са все още напълно зрели; но за онези със зрели сетива няма нищо за оставяне настрана.

XLVIII

Махамати, всички неща, бидейки лишени от правене и 100

правещ, са неродени; тъй като няма деятел, всички неща могат да се нарекат следователно неродени. Махамати, всички неща са без собствена природа. Защо? Тъй като, Махамати, когато те се изследват в самопознание, няма такива черти, които ги характеризират с индивидуалност и всеобщност; следователно, всички неща нямат само-природа. Отново, Махамати, нещата не възникват и не изчезват. Защо? Защото, Махамати, чертите на индивидуалност и всеобщност са взети като съществуващи, а те са несъществуващи; вижда се изчезване, а няма изчезване. Затова, Махамати, нещата не възникват и не изчезват. Отново, Махамати, нещата никога не се унищожават. Защо? Защото индивидуалните черти, които съставляват природата на нещата, са не-

съществуващи, и нещата са недосегаеми. Така за нещата казваме, че са неунищожими. Отново, Махамати, нещата не са вечни. Защо? (116) Защото възникването на индивидуални черти се характеризира с не-вечност. Следователно, всички неща са не вечни. Отново, Махамати, всички неща са вечни. Защо? Защото възникването на индивидуални черти е не възникване и не съществува; и всички неща са вечни поради тяхната невечност. Така се стига до твърдението, че всички неща са вечни. И така, казано е:

173. Четирите вида обяснение са: пряко твърдение, изпитване, проникване и елиминиране; при това философите са отстранени.

174. Философите от школите Самхя и Вайшешика учат раждане от битие или от не-битие; тези положения са непроверими (недоказуеми, извън обяснение).

175. Когато собствената природа [на всички неща] е изследвана, тя се оказва непостижима; следователно, те са без собствена природа и недостижими.

XLIX

Тогава Махамати Бодхисаттва-Махасаттва отново каза това на Блажения:

Моля кажи ми, Блажени, 101

относно Влезлия в потока и техните специални достижения, които характеризират състоянието на потопеност в потока. Те узнават качествата и поведението, които характеризират състоянието на Веднъж-връщания се, Никога-не-връщания се, и Архатството; и те тогава обясняват Дхарма на всички същества по този начин. Разбрали двойната форма на без-еговостта и (117) изчистили се от двойната пречка, те постепенно ще отиват към степените на Бодхисаттва, всяка от които има собствени характеристики, и постигайки степенята на Татхагата, тази духовна сфера отвъд въобразимото, те ще бъдат като многоцветни скъпоценни камъни и ще извършат докрай делото за живота на всички същества, снабдявайки ги с цялата истина, ценност, поведение, телесност и наслаждение.

Отговори Блаженият: Слушай добре, Махамати, и приемай със сърцето си; аз ще Ти кажа:

Махамати, Бодхисаттва-Махасаттва, в отговор изречен: Много добре, Блажени .

Блаженият тогава каза: Махамати, в плода достигнат от Шраваките, са различни три вида. Какво са трите? Те са степенувани, Махамати: ниско ниво, средно, и най-високо. От ниското ниво съществото ще бъде преродено седем пъти, докато тяхното съществуване стигне до край; от средното ще стигне Нирвана след три или пет раждания; от най-високото ще достигне Нирвана в този живот. Махамати, за тези три класа [на въведени в Потока] има три вида възли: слаб, среден, и силен. Какво са тези три възела, Махамати? Те са: (1) възгледа за индивидуална личност, (2) съмнението, и (3) държания на морални методи. Махамати, когато всички тези три възела са в последователност, стигаща до най-високия етап, ще настъпи Архатство.

Махамати, има два възгледа за индивидуалната личност: (1) неродена и (2) въображаема; това е като [отношението между]

102

възгледа за относителността [на трите] Свабхави (природи) (118) Например, Махамати, в зависимост от релятивисткия възглед за нещата възникват множество прикрепления към лъжливо въображение. Но това [съществуване] е нито а битие, нито не-битие, нито битие-и-небитие; то не е действителност поради лъжливото въображение, и, бидейки обособено от невежия, приема разнообразни черти, към които невежите силно се прикрепят точно както еленът към мираж. Махамати, това е възгледа за личността, въображаема от влезлия в Потока, който се акумулира от дълго време по силата на невежество и привързаност. Този възглед се разпада, когато е достигната безеговостта, с което прилепването изчезва.

Махамати, възгледът за неродената индивидуална личност, поддържан от въведения в Потока [е разрушен по този начин]. Когато се изследва тялото, което всички ние имаме, намираме, че то се състои от форма и други четири Скандхи (групи), че тази форма възниква от елементите и техните свойства, че елементите са взаимно обусловени, и че следователно няма агрегат, познат като форма. Когато въвлечението в Потока разбира, че идеята за битие и небитие е особен възглед, възгледът за индивидуална личност се разпада. Когато този възглед е разрушен, жадността никога няма да се наложи. Това, Махамати, характеризира възгледа за индивидуална личност.

Отново, Махамати, що се отнася до природата на съмнението, когато Дхарма е достигната, проумяна и задълбочено разбрана в нейните характеристики, и когато двойственият изглед за индивидуална личност е разрушен както бе описано, не остава съмнение в учението [на Будите]. И няма мисъл [в ума на Въведения в Потока] да последва който и да било друг учител поради [разликата между] чистота и не-чистота. Това, Махамати, е съмнението, [отхвърлено] (119) от Въведения в потока.

Отново, Махамати, защо Въведения в Потока

103

не държат на светския морал? Те не държат, защото ясно виждат природата на страданието, където и да следва да се преродят. [Какво значи] държане? Махамати, това, че невежият и простиият съблюдава правилата на морала, набожността и покаянието, е защото те желаят с това да получат светски удоволствия и щастие; те питаят надеждата за раждане в приятни условия. А [Въведения в Потока] не държат [на правилата на морала], защото техните мисли са обърнати само към възвишеното състояние на само-реализация, и те се оставят на правилата на морала, защото те се стремят да овладеят истините на морала в съответствие с не-различаването и незамърсените изтичания. Това, Махамати, е начинът, по който Въведения в Потока се придържат към морала и набожността. Махамати, от това разсичане на трите възела Въведения в Потока отхвърлят жадността, гнева и глупостта.

Махамати каза: Много видове жадност са посочвани от Блажения; кои от тях трябва да се отхвърлят?

Блаженият отговори: Светът, където се ражда любовта, например, желанието за сексуална любов, за самопоказване в удар, плесница, предлагане, целувка, прегръщане, мирисане или втрещване може да даде моментни удоволствия, но създава бъдеща скръб. [У Въведения в Потока] няма жадност за това. Защо? Защото те пребивават в блаженството на Самадхи, което са достигнали. Затова сексуалността е отстранена, но не стремежа към Нирвана.

(120) Отново, Махамати, какъв е плода на Върналите се веднъж? Има веднъж в тях различаване на форми, черти и на външен вид; но те се учат да не разглеждат индивидуалните обекти в аспекта на определяно и определящ, и знаят добре какво бележи постигането на Дхяна, те веднъж върнали се в света, и сложили край на страданието, постигат Нирвана. Оттук названието 'Веднъж-върщане'.

Отново, Махамати, какво означава Никога-върщане? Това означава, че докато има все още приемане на индивидуални обекти с характеристики на битие и небитие в миналото, сегашното и бъдещето, различаването не се връща с 104

неговите грешки, скритите страсти не отстояват себе си, и възлите са напълно отрязани, за да не се върнат никога. Оттук названието 'Никога-върщане'.

нередактирано:

Отново, Махамати, Arhat е това което достигне Dhyanas, Samadhis, еманципациите, властите, психичните факултети, и с когото няма повече страсти, търпяtingс на , и дискриминации. Следователно названието 'Arhat'.

Махамати каза: Сега, Блажен обявява това, че има три вида на Arhats: на , който един от трите е този термин 'Arhat' да бъде приложи! За да този, който прави веднага за пътя на прекратяване! Или на този, който пренебрегва всяка неговата натрупана акция на заслуга за причината на неговата се заклева да просвети други! Или на този, който е форма на Преобразуването [Буда] !

Отговорен Блажен : Махамати, [термина 'Arhat'] се отнасят към Шравака кой прави веднага за пътя на прекратяване, и на не други. Махамати, колкото за другите, те са онези които са свършили да практикуват делата на Bodhisattva; те са форми на Transformation на Буда. С сръчни средства родени на техните фундаментални и оригинални клетви (121), те обнародват себе си между множествата за да украсят събранията на Буда. Махамати, тук в тези пътища и пребивава на бившistence те раздава разнообразия на учение което е основано на дискриминация; това ще рече, както те са над такива неща като постижението на плода, Dhyanas, Dhyana-practisers, или предмети за медитация, и както те знаят това, че този свят е не повече отколкото това, което е видян на Ума себе си, те разсъждават на плода достигнат [за причината на всичко бъде]. Понататъшен, Махамати, дали Потока-въведено в помисли. 'Тези са оковите, но Аз съм на disзапазен от тях', те извършват двойна грешка: те все още се придържат към вицетата на личността, и те не са освободили себе си от оковите.

редактирано:

Махамати, за да достигнете Дхяна, неизмеримото и безформеното, чертите на този видим свят, който е самия Ум, трябва да бъдат отхвърлени. Самапати, водещ до угасването на мисълта и 105

усещането не позволява да се прекоси света на особеностите, защото няма нищо друго освен Ум. Така това е речено:

176. Дхяна, неизмеримото, безформеното, Самадхи, и пълното угасване на мисълта (nirodha) - не съществуват, където има само Ум.

177. Плодът на Въведения в Потока, и този на

Веднъж-връщането, и този на Никога-връщането, и на Архатството, са объркани състояния на ума.

178. Практикуващият Дхяна (медитация), Дхяна, предмета на медитацията, разрушението, виждането на истината,- са не повече от различавания; когато това се познае, настъпва освобождаване.

L

(122) Махамати, има два вида на интелект: интелект като изследваща функция, и интелект, който функционира във връзка с привързаност към идеи на различаването. Колкото за интелекта, който изследва, Махамати, този акт на интелекта изследва самоприродата на нещата, и открива, че тя е лишена от четирите твърдения и недостижима.

Това е известно като интелект, който изследва. Какви означава да [бъде лишен от] четирите твърдения? Това означава да бъде лишено от таковост и другост, двойственост и недвойственост, битие и небитие, вечност и не-вечност. Това са тъй наречените четири твърдения. Махамати, тренирай себе си във внимателното изследване на всички неща в отношение към тези четири положения. Какво, Махамати, е интелекта, който функционира във връзка с идеи на различаването? Това е интелекта, с който Ума е различен и идеите, които възникват прии това, се подържат [както истински]; и това поражда понятия за топлина, течност, подвижност и твърдост като характеристики на грубите елементи; докато упоритото придържане към положения, причини, определения и илюстрации, води до твърдението за не-същност [като същност]. Това е наречено интелект, който функционира във връзката с вярността към идеи на различаването.

Това, Махамати, характеризира двата вида 106

интелект, в съответствие с които Бодхисаттвите задълбочено овладявайки признаците за без-еговост на лицата и нещата, (123) и, посредством познанието на без-образността, ставайки компетентни на етапите на изследване и практикуване, постигат първия етап [на Бодхисаттва] и придобиват сто Дхяни. Постигайки изключителни състояния на Самадхи, те ще видят сто Буди и Бодхисаттви, те ще влязат в сто минали калпи, а също в онези, които следват, те ще осветят сто Буда-земи и, осветили сто Буда-земи, те ще разберат признаците, характерни за по-висшите етапи; и с качествата на най-силни клетви те ще постигнат чудодейни сили, ще бъдат Блажени от [Будите], когато достигнат етапа на Дхармамега (дхарма-облак); и достигат най-дълбокото ниво на Татхагата, те ще придобият качества, тясно свързани с десетте неизтощими клетви; и, за да доведат всички същества до зрелостта, те ще заблестят в различни форми с лъчите на преобразуване; те ще бъдат напълно погълнати в блаженството на само-реализацията.

LI

Махамати, Бодхисаттва-Махасаттвите трябва да са запознати добре с първичния и вторичните елементи. Как Бодхисаттва знае първичния и вторичните елементи? Махамати, Бодхисаттва-Махасаттвите трябва да знаят истината, че първичните елементи никога не са възниквали, и че тези елементи са неродени. Така разбрано, няма нищо в света освен което е разделено [от нашето въображение]. Когато е разбрано, че видимият свят е не повече от Ум, външните обекти престават да бъдат реалности, няма нищо в света освен разделеното от ума и сетивата [като външно]. Това ще рече да се разбере, че тройният свят няма нищо общо с първичния и второстепенните елементи, (124) че това е отстранен от четирите положения и философски 107

системи, които това няма нищо общо с лична личност и това, което принадлежат на него; и които това установява себе си в жилището на истинска действителност, където това е посрещнато в неговата собствена форма, например неговата бъдеща държава.

Махамати, какво е означени от елементите производни от първичните елементи? Елементът различа като продукция на *vascidity* областта на вода, вътрешна и външна; елементът различа като енергетични продукции областта на огън, вътрешен и външен; елементът различа като подвижност продукция на областта на въздух, вътрешен и външен; елементният *disobvined* в престъпление като делимост на форма ражда областта на земя заедно с пространство, вътрешно и външно. Поради вярността неправилните истини има съвкупността на петте *Skandhas* повишение елементите първични и второстепенни.

Отново, Махамати, *Vijnana* имат неговата причина в нашата вярност и желанието за *multitudinousness* на изявленията и обективните полета; и това продължават да се развият в другия път на съществуване. Махамати, второстепенния *jde? ments* както например, земя, и т.н.. цената на билет каза] да има тяхната причина в *primSy^jlements* който, въпреки това, е несъществуващ. Тъй като, Махамати, на неща дарени бидейки, характеристики, отбелязват, *perceivableness*, пребивават, и работят, един каже този *Uieu* роден на комбинацията на различен ефект-производствени [елементи]; но не на неща кой лишени от *characteristic* бележки. По такава причина, Махамати, елементите първични и второстепенни са дискриминациите на *philosophers* и не мина.

LII редактирано

Махамати, сега ще обясня какво характеризира природата на Скандхите. Махамати, какво са петте Скандхи? Те са форма, (125) усещане, възприятие, мисъл и съзнание. Махамати, четирите нямат материални форми-усещане, възприятие, мисъл и съзнание. Формата, Махамати, спада към възникналото от четирите елемента, и тези елементи се различават един от друг в техните индивидуални знаци. Но четирите

По-нататък, Махамати, ще кажа относно различните черти на лъжливото въображение (parikalpita); и когато вие и Бодхисаттва-Махасаттвите сте запознати добре с всяка от тях в нейната специфична форма, Вие ще се освободите от разграничения; и виждайки добре, и знаейки пътя на вътрешна реализация с благородната мъдрост, както и пътищата на спекулация на философите, (128), вие ще прекратите разделения като схващано и схващащо, и няма да бъдете подведен да различавате многочислените аспекти на относителното знание (paratantra), като и формите на лъжливото въображение. Какви са различните отличителни черти на лъжливото въображение, Махамати? Те са деленията относно (1) думи (abhiḥāra), (2) значение, (3) индивидуални черти, (4) собственост, (5) само-природа, (6) разсъждение (7) философски възгледи, (8) обосновавания, (9) раждане, (10) не-раждане, (11) зависимост, и (12) робство и еманципация. Тези, Махамати, са отличителните черти на лъжливото въображение.

Махамати, какво е разграничаването с думи? Това е привързване към различни сладки гласове и пеене - това е разграничаването, колкото се отнася до думи.

Какво е различаването по значение? Това е различаването, чрез което хората си представят, че думите възникват в зависимост от предметите, които означават, и които се разглеждат като само-съществуващи и принадлежащи на реализацията на благороден мъдрец.

Какво е различаването по индивидуални черти? Това е да си представим в онова, което е означено от думи, множеството на индивидуалните белези, които са като мираж, и, прилепвайки упорито към тях, да различаваме нещата според категории: топлина, течност, подвижност и твърдост.

Какво е дискриминацията по притежание? Това е да желаем 111 форма на богатство като например злато, сребро, и различни скъпоценни камъни.

Какво е разделяне по същност-природа? Това е да разделяме според въображаемите възгледи на философите относно собствената природа на нещата (129) които те крепко поддържат, казвайки: 'Това е точно това, и няма друго.'

Какво е разделяне по причина? Това да различаваш понятието за причиняване по отношение на битие и не-битие и да си представяш, има причинни качества - това е разделяне по причина.

Какво е разделяне по философски изгледи?

Това означава да си привързан към погрешните възгледи на философите и техните деления относно такава понятия като битие и не-битие, такава и друго, двойственост и недвойственост.

Какво е разделяне по разсъждение? Това означава учение, чието обосноваване почива върху понятието за егo-субстанция и това, което принадлежи към нея.

Какво е разделяне по раждане? Това означава да си привързан към представата, че нещата възникват и изчезват според причиняване.

Какво е разделяне по не-раждане? Това е да определиш, че всички неща са поначало неродени, че безпричинните субстанции които не съществуват, възникват посредством причиняване.

Какво е разделяне по зависимост? Това означава нещо като взаимната зависимост на злато и влакното [което е направено от злато].

Какво е разделяне по робство и освобождение? Това е като да си въобразиш, че има нещо обвързано поради нещо, което обвързва, както в случая на мъж, който с шнур връзва възел или го развързва .

Тези, Махамати, са разнообразните черти на лъжливото въображение, към които всички невежи и елементарни се прилепват, представяйки си, че нещата са или не са.

Онези, които са привързани към представата за относителност, са зависими от представата за множественост на нещата, възникващи от лъжливото

112

въображение. Това е като възприемане на различни обекти в зависимост от Майя, но самите тези разнообразия са получени от невежия като нещо различно от Мауа, според техния начин на мислене. (130) Махамати, Майя и разнообразията на обекти са нито различни, нито едно. Ако те бяха различени, разнообразията на обекти не биха имали Майя за своя причина. Ако Майя бе един от разнообразните обекти, нямаше да има различие между двете, но щом има различия между тях -Мауа и обектите – те са нито едно, нито много. По тази причина вие и Бодхисаттва- Махасаттвите никога не трябва да се предавате на предствите за битие и не-битие.

LV

Така е казано:

182. Читта (Съзнанието) е твърдо свързано с обективния свят; функцията на интелекта е да спекулира; и в изключителното състояние на без-образност е развита трансцендентната мъдрост (prajna).

183. Според лъжливото въображение, [само-субстанцията] е, но от гледна точка на относителността (paratantra) тя не е; поради извращение онова, което е различено, е схванато [както истинско]; в относителността няма различаване.

184. Множествеността на различаването е въображаема [като истинска от невежия], но бидейки като Майя, тя не съществува; разнообразия на индивидуални форми се различават, но те [в действителност] не се различават.

185. [За да представите] индивидуални форми е неправилни, това установяват някой под робство; на тях роден на Ум поради лъжливото въображение на невежото; основано на относителността те са

редактирано

186. Съществуването, така подложено на различаване, е не по-различно от своя релативен аспект; (131) лъжливото въобразяване на различни форми; базирано върху относителността, се извършва разграничаването.

187. Конвенционалната истина (samvṛiti) и окончателната истина (paramdrtha) - ако имаше трета, не-същност е нейната причина; 113

лъжливото въображение принадлежи на конвенционалната; когато то е разкъсано, е налице областта на мъдрия.

188. Що се отнася до Йогите, има една действителност, която се разкрива като множество, но в нея няма множество; това е природата на лъжливото въображение.

189. Като от неясно-виждащия, се вижда и представя разнообразие от обекти, докато самата неяснота нито е форма (rupa), нито не-форма (arupa), така е и относителността [различена] от непознаващия.

190. Както чистото злато, водата, изчистена от мръсотия, безоблачното небе, така е чист [ума], освободен от лъжливото въображение.

191. Лъжовно-въобразеното съществуване не е, но от гледна точка на относителността то е; утвърждаването и опровержението са разрушени, когато човек е освободен от въображението.

192. Дали относителния аспект на съществуване е, докато въображението не е, това значи, че има битие, настрана от битието и че битие е родено от не-битието.

193. В зависимост от лъжливото въображение се получава относителността като аспект на съществуването; от съчетаването на форма и име възниква лъжливо въображение.

194. Лъжливото въображение никога не може да бъде съвършено познание (nishpanna), то не създава каквото и да е друго [освен себе си]; (132) тогава е ясно какво означава окончателна истина, чиято само-природа е чистота.

195. Има десет вида лъжливо въображение и шест вида относителност; в знанието на Татхата вътрешно постигната, няма различаване.

196. Истината се състои в [познание] на петте Дхарми и също така трите Свабхави (природи); когато Йогинът схваща [истината], той не престъпва Татхата.

197. Според формата на относителност, има имена, които спадат към фалшивото въображение; и различни аспекти на лъжливо въображение възникват от относителност.

114

При дълбоко проумяване от интелекта [buddhi], няма нито относителност, нито лъжливо въображение; където има съвършено познание, там няма нищо [дуалистично] съществуващо; защото как може в интелигентното да дойде разграничаване?

199. Където има съвършено познание, съществуващото не може да се квалифицира с битие и небитие; в онова, което не може да се квалифицира с битие и небитие, как може да ги има двете Свабхави (природи)?